

УДК 338.46 : 37

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ПРАЦІВНИКІВ

Мартиненко Марина Вікторівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки, управління підприємствами та логістики, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (м. Харків, Україна) E-mail: mrnmartynenko@gmail.com

Створення та впровадження інновацій у різних галузях народного господарства є провідним чинником економічного розвитку сучасних країн світу. Динаміка позиції України у світовому рейтингу за Глобальним інноваційним індексом має позитивну тенденцію. Так, у 2013 році Україна займала за цим показником 71 місце серед 142 країн світу, у 2014 році – 63 місце, у 2015 році – 64 місце, у 2016 році – 56 місце, а у 2017 році – 50 місце серед 127 країн світу [1–5]. Серед складових цього індексу, за якими позиції України можна вважати сильними у міжнародному вимірі, особливе місце займають показники освіти та створення знань. Проте, на жаль, за показниками, що відображують вплив знань на економічний розвиток країни, Україна займає набагато нижчі позиції, що відображено на рис. 1.

Отже, суперечність на макроекономічному рівні полягає у тому, що створювані у системі освіти знання не втілюються повною мірою у практичну діяльність, що, своєю чергою, обумовлює їх незначний вплив на динаміку ВВП, якість продукції, виникнення нових напрямів у бізнесі. Ця суперечність може бути вирішена на основі розвитку системи професійної освіти з урахуванням потреб сучасного бізнесу.

Одним із шляхів реалізації такого підходу є формування систем організаційних знань і їх інтеграція із системою професійної освіти на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях.

Проблемам формування знань в організаціях присвячені праці українських учених, таких як: Г. Захарчин, І. Каленюк, Л. Мельник, І. Отенко, Л. Семів, Л. Янковська, О. Ястремська. Інноваційна роль організаційних

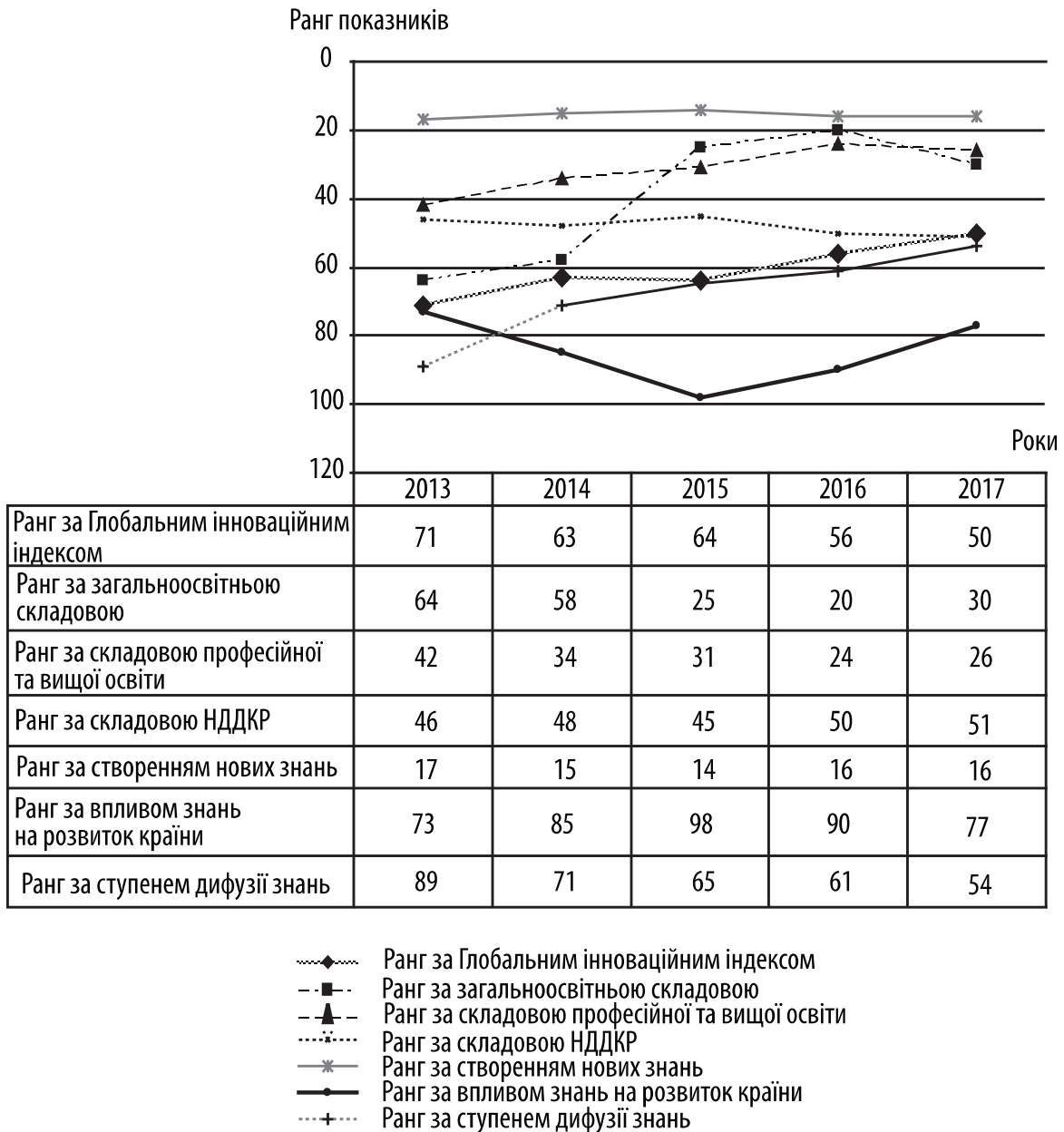

Рис. 1. Значення рангів Глобального інноваційного індексу та його складових для України у динаміці за роками

знань у розвитку економіки обґрунтована зарубіжними вченими, такими як К. Вііг, Т. Давенпорт, К. Джанетто, П. Друкер, М. Зак, Ф. Махлуп, К. Свейбі, Д. Скірме, Дж. Стоунхаус, Е. Уілер, Д. Форей та ін. Напрями удосконалення професійної освіти розглядали О. Грішнова, А. Колот, О. Кратт, Е. Лібанова, Л. Лісогор, О. Макарова, Н. Ничкало, В. Новіков,

В. Радкевич, В. Савченко, Л. Шаульська, І. Швець та ін. Різні аспекти взаємодії бізнес-структур та освітньої системи висвітлені у працях В. Антонюк, Л. Петренко, В. Пономаренка, О. Раєвневої. Проте подальшого дослідження потребує розвиток та удосконалення процесів інтеграції професійної освіти та систем створення знань у межах суб'єктів господарювання в Україні.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні інноваційного підходу до удосконалення професійної освіти працівників на основі розвитку систем організаційних знань суб'єктів господарювання.

У сучасному освітньому просторі поряд із традиційним підходами, які широко застосовуються у галузі формальної освіти, впроваджуються нові підходи до неформальної освіти, засновані на реалізації концепції навчання впродовж усього життя. Одним із таких підходів є розвиток систем організаційних знань суб'єктів господарювання та їх інтеграція із системою професійної освіти. Така інтеграція сприятиме приведенню результатів навчання працівників відповідно до вимог роботодавців, що, своєю чергою, забезпечить ефективний трансфер створюваних професійних знань у практичну діяльність. Основними ознаками розвитку системи організаційних знань у процесі її інтеграції із професійною освітою є незворотність, спрямованість, закономірність, мінливість, спадковість, відбір, якісні зміни та вирішення протиріч у професійній освіті на макро-, мезо- і мікроекономічному рівнях [6, с. 113]. При цьому якісні зміни відбуваються і у системі організаційних знань, і у системі професійної освіти, що є основою удосконалення останньої.

Так, на макроекономічному рівні провідну роль у підвищенні якості професійної освіти відіграють професійні стандарти, які є зв'язуючою ланкою між державою, роботодавцями, працівниками, абітурієнтами, виступаючи основою для розроблення державних стандартів професійно-технічної та стандартів вищої освіти. Таким чином, ступінь відповідності професійних стандартів реальним потребам суб'єктів господарювання визначатиме і ефективність дифузії професійних знань із освітньої галузі у галузь їх практичного застосування, що підвищуватиме вплив нових знань на економічний розвиток країни. На мезоекономічному

рівні удосконалення професійної освіти за рахунок її інтеграції із системами організаційних знань суб'єктів господарювання може відбуватися за умови налагодження соціального партнерства між провідними підприємствами регіонів та освітніми закладами. Врахування потреб роботодавців у робочій силі можливе, якщо роботодавці займають активну позицію у формуванні інформаційної бази для розвитку професійної освіти. Це забезпечується участю представників бізнесу у моніторингах якості підготовки фахівців у системі професійної освіти, обміном знаннями в межах проведення спеціалізованих форумів, конференцій та інших заходів, які сприяють дифузії професійних знань. На мікроекономічному рівні провідного значення набуває впровадження суб'єктами господарювання компетентнісно-орієнтованого навчання на робочому місці з урахуванням організаційного контексту та специфіки організаційних знань.

Таким чином, розвиток систем організаційних знань і їх інтеграція із професійною освітою на зазначених економічних рівнях сприятиме удосконаленню останньої. Тісний зв'язок між компетентнісно-орієнтованим професійним навчанням, впровадженням нових інформаційно-комунікаційних технологій, формуванням знаннеорієнтованої корпоративної культури, створенням інновацій та розвитком систем організаційних знань обумовлює доцільність поглибленого вивчення їх взаємних впливів, що може бути предметом подальших наукових досліджень. Інноваційність запропонованого підходу полягає у визначенні провідної ролі систем організаційних знань як інформаційної основи удосконалення професійної освіти працівників на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях.

Література

1. The Global Innovation Index 2013: The Local Dynamics of Innovation. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2013.pdf>
2. The Global Innovation Index 2014: The Human Factor in Innovation. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2014-v5.pdf>

Секція 1. Стратегічне управління конкурентоспроможністю та впровадженням інновацій

3. The Global Innovation Index 2015: Effective Innovation Policies for Development. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/gii-full-report-2015-v6.pdf>

4. The Global Innovation Index 2016: Winning with Global Innovation. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/gii-full-report-2016-v1.pdf>

5. The Global Innovation Index 2016: Innovation Feeding the World. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report>

6. Мартиненко М. В. Розвиток системи організаційних знань: професійно-освітній аспект: монографія. Харків: ФОП Александрова К. М., 2016. 344 с.

